

POD STOCHOVSKÝM DUBEM.

J. L. Hrdina.

Byli jste někdy na Stochovské? Povinně si toho stáříčkoho dubu na návsí před kostelem...

Někdy židovská škola by tam smetnala; takhle pro děti, ale je to už hez-

čkových stromů je málo na světě. Jsou prý ještě starší du-

by. Rád věřím; někde v amerických pralesích, kde se opírá jeden o druhý, kde jsou v skrytu,

kam noha lidská po celé věky nevkročila, ale ten stochovský velikán?

Stojí na vršku, vydán v šane větrům a bouřím, blesky jdou na jeho hlavu jako domů a když přejde bouře a vítr,

vylevou z těch chalupek drobné děti, jejich nejmilějším rejdičkám je místo pod dubem.

Ze se velmi často zapomene a kamenem nebo kudlou rozoderou šat starčekův,

to ví každý. Starší lidé podobně mu ubližování nedovolí, ale kdo pak se děti dohlíží!

Také by to bylo hrůšou, níže takovou památku. Ten dub jest starší než Martinice,

Směčno a všecky ty zámký v okolí, jejich větvičky už od dávňých časů dřívěna v tro-

skách, je starší než všecky ty bílé vesničky kolem. Na místě, kde stojí kostelík sv. Václava,

stávala prý kolébka toho svatého knížete českého. Dva zbrojnoši bývali na stráži před domečkem,

v němž dřímali předkové vojvodě české země: jeden na cestě, vedoucí ku Praze,

druhý dále v lesa při stezce, kudy se chodilo na Tetín. Jednou opustil zbrojnoš od úvo-

zu tetínského své místo na stráži, zabodl své dubové kopí do země a prehnul do blízkých lesů,

odkud nikdy víc se nevrátil. Chůva sv. Václava pak vylévala vždy vodu, v níž maličký kněz se koupal,

to místo, kde stálo zbrojnoš-upřehlika, půda se stále zavlažovala a jednoho dne užasla chůva,

vidouc, že z kůry suchého kopí vyraží pupence, že z pupenců se tlačí listy a listy že se šíří ve větvíčky. Zalévala dále podivný ten stromek,

a výš a dnes — nu, však jsem už pověděl, jak mohutný ten stáříčko dub na stochovské návsí. Lásti a větvi má už málo, hlava pod tíží celé řady století klesla, šat je rozedrán, blesky zbrzděn, ale to tělo posud pevné stojí na té rodné kamenité půdě, jako by ještě dlouhým věkům odolati chtělo.

A ještě nyní, když tak o svatováclavské pouti sejde se ta omladina z blízkých vesnic na Stochov a když po máji vyjdou z kostela a zajdou na trávník pod dubem,

jehož kořeny prý sahají jedny k Tetínu, druhé k Líbušinu, třetí do středu země, a když při hudbě šumafů počnou se mladé bujaré párky prohánět po té měkké podlaze, zdá se, jako by stáříčko dub spokojeně pohlížel na ty děti,

jakoby jim kynul, by miloval zpěv jako jejich dávní předkové, s nimiž se znal. A mládež — ta jen čeká na pokyn starých; jako by rozuměli řeptu toho veterána,

zavejsknou, ruku k ruce, srdce k srdci a za chvíli se rozvine tak veselý rej, až se mračna prachu zvedají. To však nevádí; kdyby bylo prachu ještě víc, jen když se může junák neb dívka doma pochlubit, že o pouti Václavské tančili pod Stochovským dubem.

Však to bývali jen ti nejlepší tanečníci, jen nejhezčí děvčata selská, na jejich síjích se houpá celá řada těchž dukátů. A ti chudáci — ti se dívají jen z pozadí; která pak deerka podruhou by se odvážila mezi selské. Nikdo by si jí taky ani nevsimnul a kdyby, — mohl by se jí chudince stát jako Šeborovic Lidušce. Ta taky, — tančila pod Stochovským dubem, prováděla ji tam nejhezčí a nejbohatší hoch selský, mladý Chmelář z Honie, bylo to chloubo a povídání po celém okolí a konec konců byl, že —

Počkejte, povím vám celou tu pohádku. Je to příběh obyčejný, prostý, který se na venkově odehraje každou chvíli. Ti lidé myslí, že vůle dětí má se na prvním místě řídit vůlí jejich, ale sami zapominají, jak v mládí svým tak rádi dali přehod vůli své. — Však člověk bez vůle nemá ani rozumu, a člověk bez vůle a rozumu není ani člověkem.

Veník Chmelářův měl svobodně vůle dost, to se musí říci; mohl si jezdit na koni třeba v největším spěchu ve žněch, když bylo třeba koně raději zapřáhnout, mohl si objednat třeba desetery šaty ročně z Prahy, mohl jít na každou pout a posvěcení, mohl tam utratit co chtěl; staří mu vše dovolili. Byl jedináček, má veliký statek, ať se obveselí, ať zahanbí všecky své kamarády.

Ale když se dozvěděla stará Chmelářka druhý den po stochovské pouti, že tam jeji Veník zahájil pod dubem tance s Liduškou Šeborovic, musila ehasa dělat honem křemové plačky, přidávat studené obklady na hlavu selčnu a snašet kapky z celé vsi, aby nedostala srdeční křeče.

"S takovou žebrotou ty si budeš dělat známost!" sípala celá zlost se třesouc; "jen proto jsme tak dlouho hospodařili, a bys ty pak naše moznole jmění dal všelijaké pohéblí?"

"Kdo vám pověděl, maminko, že vaše jmění chei rozdat?"

"Tys tančil přes celou pout s tou žebračkou pod Stochovským dubem!"

"Tančit mohl s kým chei."

"A při tom se dělají známosti."

"A Liduška Šeborovic není pohéblie."

"Otec je pohéblík, deerka musí být také taková."

"Otec jeji je železniční strážník u Lánu a že při své službě často musí měnit místo, proto nejsou pohéblie. Takovým pohéblíkem by byl pak každý kněz."

"Taková nahá Eva!"

"Zlato a hedvábí nemá, ale hodnosti a krásy za deset děvčat selských."

"Mě!"

"Vášly vy jate byla, matičko, také chudá, když si vás otec můj vzal, vždy jste sloužovala také ve statku —"

"Já si s očí!"

Veník neřekl ani slova a vsaz šepci, očelil se chasou na pole. Chasa si šeptala, starý Chmelář pro dubem vůli mlčel. Syna měl rád, ženy se bál — byl slaboch, ponechává vše "osudu".

I Veník byl zamklý; při obědě si ho nikdo nevsimnul, při ve-

čechi nikdo na něj nemluvil. Jen s oráčem Vojtěchem si pod kolnou z večera povídávali po tiehu.

Vojtěch měl Veníka rád, nejen že dostával od něho obnošený oděv, ale že Veníka měl každý rád. Vojtěch nosil často psaníčka do domku Šeborovic u železnice a Veník ho dovedl omluvit, když ho sedlák volal.

A Vojtěch zas nikdy neprozradil Veníka, když byla šuška po něm. Šel prý na pole. Ovšem, ale že šel z pole do Šeborovic doměčku, to si nechal za zuby.

A když Chmelářka se potají ptávala Vojtěcha, kdy večer se vrátí Veník domů, říkal: "Za chvíličku, sotva jste shasli světlo ve světnici."

Nemusi vědět, že se Veník vrátil od Lidušky až po půl noci, když odjel poslední vlak.

Ale čeho pak se oko matěno neohlídá!

Chmelářka měla na všech stranách své vyzvědače v různých postavách, a ti jí záhy vyřídili, a by si dala na Veníka lepší pozor, že chodí do domku hlídače Šebora. A když večer se Veník ze statku vytratil, shasla světlo, sedla si k oknu a čekala, kdy se Veník vrátí.

Trvalo to však dlouho přes půl noc. Teď bylo na vrata zaklepáno, Vojtěch spal vedle vrat v komoře; jak uslyšel klepání, vyšel ztieha dveřmi a šel otevřít. Ale v tom okamžiku se otevřely i dvě sítě, z nichž vyšla stará Chmelářka.

Veník byl prozrazen. Bylo to boží dopuštění ve statku. Selka křičela a spílala, jakoby jí nad hlavou hořelo, lidé vybíhali ze stavení, Veník prosil, nie platno. Jako když olej do ohně leje. Ale měla slyšet Chmelářka ty úsudky lidu!

"Je to hanba! — jediného syna má a tak s ním nakládá!"

"Ba, jakoby pod střechou chaloupky nebylo také místa pro spokojenost a štěstí."

"Sama už zapoměla, že ji sedláček musil šaty svatební koupit, než si jí vzal!"

"Ani v noci nedá pokoje. To je opravdu hanba!"

Ale Chmelářka toho neslyšela. Zuřila, spílala celému světu, nejvíce však Lidušce a Vojtěchovi. Lidušce se prozátim nemohla pomstít, ale Vojtěch pomstě našel. Hned musil svázat svůj majetek do uzlu, selka mu dala vždy bývajcí mzdou a hned, ještě v noci, musil ubohý hoch ze statku. Ani do rána nesměl už tu přespát.

Kam šel, dal-li mu kdo v tu noc ještě noclehu, kdož to ví.

Už se vše zas ve statku utišilo, všude klidno jak na hřbitově, ale Veník seděl posud na zápraží venku.

Dívne myšlenky probíhaly jeho hlavou, jedna černější než druhá. Aspoň kdyby ti lidé nevěděli! Ale Veník dobře věděl, jak za noci se sbíhali ku statku, aby vyslechli to neslychané pohánění, jakého se mu od vlastní matky dostalo. Co mu řeknou zejtra? — vysmějou se mu, budou na něho prstem ukazovat, celá ves si bude o něm povídat, budou na něho pokřikovat.

"Ne, nebudou!" pravil rozhodně Veník, "než se do rána ti lidé vyspí, budu za horami. Hůře se mi nemůže dít, jako se mi děje, a když budu zakoušet překoř, nebude mi tak líto, bude to od eizlech lidí."

A povstav se zapráží šel z tieha do své komůrky, po tmě nahmatal koučky svého oděvu, po tmě svázal vše do uzlíčku, vsal tu skrovnou výbavu pod rameňo a vyšel ze statku na náves. — U kapličky se ještě ohlédl na radiště své, utřel dlaní oči a zaměřil k Lánu. Právě stál na vršku, pod nímž stál domek Šeborův, — od Klada na bylo slyšet hukot, ukázaly se dvě ohněvé oči na železně trati — kmilto se světlo u domku, hlídač Šebor šel dá signál příjízdnímu vlaku. Už tu byl ten or železný, zahučel, zasvítíl a zmizel v blízkých lesích jako ty naděje, jako ty blahé dny mládosti Veníkovy.

Šebor stál posud u lucernou u kolejech. Veník chtětl seběhnout k němu, povědět mu, co se stalo, sdělit mu, že jde do světa, chtětl prosit starocha, aby Lidušce vyřídil od něho posravy a chee-li, i políbení. Ale rozmyslil si.

"Ne, Liduška je hodná, ona nezaslouží, abych jí zarmoutil. Neudla by, chudinka, pokoje. Nač jí říkat, že jdu do světa? — však se to dozví."

A Veník se dal po stráni polní cestou k hájovně, a odtud eisařskou silnicí ku Praze.

Však druhý den bylo v Honiech pravé pozdvížení, když se lidé dozvěděli, že Chmelářův Veník zmizel. Selka si naříkala, lid jí nepěkně nazýval, jaká že to matka, když své vlastní dítě takhle trýzní. Ba někteří prohlédávali velkou tyčí i studnu na dvoře.

Což kdyby tam byl Veník v zoufalství skočil. Nebylo by divu.

Nenašli nicého. Chmelářka si mohla oči vyplakat, — po Veníkovi ani památky, jako by se země byla nad ním zavřela.

Už uběhly dva roky, už se odbyly dvě pouti na Stochově a po Veníkovi Chmelářovic ani zvěsti. A nyní se blíží třetí rok, ku konci, za týden si zase zaklepí ta vesnička mládež pod Stochovským dubem, ale Veník se nevrací. Bůh milý ví, kam zašel. Kdyby však věděl, že matka jeho už před půl rokem dřímá pod drnem hřbitůvku Stochovského, kdyby věděl, že otec na všech stranách po něm pátrá, kdyby věděl, že Liduška už od jara churaví a že Liduška je nucena zastávat za něj službu obřadů, prohlížet traf železniční, dávat signály ve dne v noci tudy příjízdnímu vlaku, jistě by se Veník vrátil. Ale kdo mu to poví?

Aspoň ti ptáčkové, když tak odletají k jihu, aby mu to pověděli, jak Liduška má do krve vyplakané oči, jak je bledá, nemocí otrouven utrpaná, namáhavou prací usouzena.

"Kdybych věděl, kde je Veník," říkal ten a onen, "pustil bych se za ním kraj světa a musil by se se mnou vrátit."

"Ba, matku už by z hrobu nevyvolal, ale Lidušce by se ulehčilo. Kdyby ten starý Šebor zhasnul — a čekají prý každou chvíli jeho poslední hodinky — co by si ubohá počala!"

A za tři dny pozdě už k večeru jel velebný pán zaopatřit hlídače Šebora. Liduška klečela u postele svého otce jako před lety u lůžka své matky a tíse plakala. A tak příserno bylo v tom jejich domku; nikde souseď, domek stál v poli, jen oddělovaný nemoženého, jen jednotvárný klepot velkých hodin se tu ozýval.

Liduška v pláči vzpomínala své osiřelosti, zaběhla v myšlenkách do budoucna, kam se as obrátí, až se sem přistěhuje hlídač jiný, vzpomínala na Václava. Je živ? či mrtev? —

V tom zarahotil na zdi u okna budiček, na střeše udeřil zvonek třikrát po dvou nárazech — od Prahy přijíždí vlak. Tu teprve se prodrala Liduška z myšlenek, zahalila se v teplý šátek, rozsvítila lucernu, podívala se na zsmalou tvář otcovu a vyšla ven, čekajíc na vlak. Dlouho čekat nemusila. Z úžlabiny od Lánu ozval se hukot, objevila se dvě krvavá světla, nad nimiž se vznášel mrak jisker —

"Liduško, odstup, dáš od koleji!"

Liduška myslí na otce, zdali nemře, než ona se vrátil.

"Liduško, odstup, stroj tě zachytí!"

Dívka vzpomíná na zmizelého miláčka a kloní hlavu k prsoum. "Liduško! —"

Už zahučel vlak a prorazil každé dlaní slovo, zachvěla se pod tíží jeho země, zoufalý výkřik, dívka zmizela, světlo shaslo, Jen ten příšerný stroj uhnul větrem dál k lesům. Ale hrzy poznal strojevedoucí, co se stalo. Dvoje, troje krátké pisknutí, pára zasypčela, kola zaskřípala a vlak stál nehybně na náspu.

"Co se stalo?"

"Někdo byl strajem roztrzen, — tu visí ještě eary ženských šatů."

"Není as daleko, pojďme se podívat."

Několik se jich vydalo na zpáteční cestu.

"Tu někdo leží!"

"Pro rány hoří! — to je Šeborova Liduška!"

"Prsa jsou roztržiténa —"

"Hlava rozplétána —"

"Otvoríme ji do domku!"

"Co tomu řekne ten starý Šebor!"

Tou nořikal nicého, když mu

zřízenec vlaku přinesl mrtvolu Liduščinu do světnice. Ruce ještě byly vložné, ale čelo studené, oči v sloup obráceny — už nedýchal.

"Nad to byla vůle boží, aby se nedočekal ještě na zemi takového utrpení."

"Ba, je to tak dobře, ale bude se divit, že Liduška v patách za ním odchází —"

I ti nejstarší lidé povídali, že nepamatují, aby o svatováclavskou pout na Stochově byl pohřeb. A letos docela dva. Z celého okolí se sešli, aby Šebora a Lidušku doprovodili na poslední pouti.

Co tu bývalo jindy hluku a života v tenhle čas, ale dnes jsou krámy hračekůů prázdné, komedianti zívají a šumafí pod rubem div se udrží dřimoty.

Nu, až přejde pohřeb, přejde i smutek.

Už jsou tu. Starého Šebora nesli jeho kamarádi, železniční hlídači, a Lidušku hlídaenci a družičky. Takový pohřeb nemá ani ta nejobhatší dívka, jaký měla Liduška.

Veníku, Veníku, kde jsi? — pospěš si! Už nesou Lidušku kolem Stochovského dubu, pospěš si, než ti ji zabrahou.

Průvod pohřební ubíral se právě kolem dubu, když jakýsi vyhublý, utrnáčený muž s vojenskou čapkou na hlavě přiblížil se k šumafům. Byl ještě dost mladý, ale pravou nohu měl dřevěnou a na levé straně prsou se mu leskml na špinavé haleně vojenský peníz.

"Čí je to pohřeb?" ptal se šumafů.

"Raději smekni čepici a nekrejč tak!"

Mladík sundal s hlavy vojenskou čepici a pozoroval průvod. Ba, ty mládence všecky zná, ty družičky taky — zdali pak i jeho poznají? Sotva; dívají se na něj bez významu, myslí, že on patří k některým kramářům.

Když pohřeb přešel, ptal se znovu mladík šumafů, koho to nesou na hřbitov.

"Co ti platno, když ti povím, tys jich neznal."

"Kdož ví?"

Šumafí se s úsměškem zahledli na dotěravce.

"Nie se nesmějte!" povídal mladý invalida, "dokud byl Veník Chmelářův doma a rozhazoval mezi vás peníze, to jste se mu klaněli, ale když odešel na vojnu, když po třech letech se vrátil z daleké Haregoviny s dřevěnou nohou —"

"Cože? — vy jste Veník? —"

"Bodej!"

"Pak si pospěšte za průvodem!"

"Proč?"

"Odnáseji vaši Lidušku!"

Mladík zblednul, chvěl se na celém těle, ale vzhopil se a helbal za lidmi na hřbitov.

"A blízko dveří na tom novém hrobě se taky pomodlete!"

"Proč?"

"Spí tam vaše matka."

Před dvěma lety jsem náhodou našel o svatováclavské pouti pod Stochovským dubem. Šumafí hráli nejnovější písně a mládež tančila o závod pod dubem.

Zahlednul jsem muže mladeého mezi tím rejem. Na hlavě vojenskou čepici, na prsou lesklý peníz a pokud mu dřevěná noha dovozovala, procházel se kvapně mezi řadami děvčat a každé se podívalo do očí.

"Kdo je to?" ptal jsem se.

"Veník Chmelářův z Honie. Nešťastný Veník! minul se s rozumem a hledá svou Lidušku, a by si s ní zatančil pod Stochovským dubem."

Majitelé obchodů. "Byl bych vám radou," píse pan Jan Píčko, jenž sám jest obchodníkem ve West Rutland, Vt. "aby všichni majitelé obchodů byli zasozeni Dra. Petra Huboka k vůli pohodlí svých zákazníků. Neměl jsem nikdy důvěry v hatové přípravové léky, dokud jsem neseznal, co Huboko dovede učiniti. Ušetřilo nám tak mnohý lékařský účet v roce. A kdybych třeba neprodal ni jediné lahve, chei je mítí vždy po ruce pro svou domácnost."

Dra. Petra Huboko není k dostání v lékárnách. Zvláštní jednatele dodávají je lidu přímo z laboratoře. Dopište Dr. Peter Fahney & Sons Co., 19-23 So. Hoyne Ave., Chicago, Ill. — Advertisement

Sdružení českých lékařů v Omaze a So. Omaze

DR. ŠRÁMEK J. M. sev. záp. roh 8. a Hickory ul. Tel. Douglass 6645.

DR. KOUTSKÝ JOHN W., 405 sev. 24. ul., So. Omaha Telefon South 142.

DR. NĚMEC CHAS J., 1316 William ul., Omaha Telefon Douglas 2817.

DR. F. J. SWOBODA, 1255 již. 16. ul., Omaha Telefon Douglas 2313.

DR. ŠIMÁNEK G. F., 1262 již. 13. ul., Omaha. Operacím se věnuje zvlášt- ně pozorost.

DR. KÁLAL F. J., 627 City national Bank, proti Burgess-Nash obchodu Telefon Douglas 1761.

DR. CHALOUPKA & CHALOUPKA 24. a M ul., So. Omaha, Neb.

My shora uvedení lékaři die pravidel lékařské etikety, nej- důležitější odouzejeme veškeré obhlásování kteréhokoliv lékaře sama sebe v kterýchkoliv časopi- sach svými pacienty, necht' už je to jakýmkoliv způsobem, ať ve zprávách místních nebo osob- ních. 43-1f

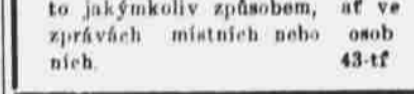
Česká masť. Pi Rosie Kretschmer,

ranhojička a vyrábitečka proslulé české bylinné a kořenové masti. TŘI DRUHY. Masť tato jest výborným prostředkem proti otravě krve; dále léčí kostičor, revmatism, čerstvé nebo zastaralé rány, nežit, karbunkule, zlatoú žlu, oční ne- duhy, vyrážky, lišej, atd. Tyto masti vyléčily im sta trpících a po svoji spo- lehlivou léčitost nemají sobě rovné. — Navštivte ji osobně nebo dopište, udáv- ěte popis své choroby. Krabička 50c, na venek 55c. Adresujte 41-3m

MRS. ROSIE KRETSCHMER, 3021 So. 19. St., Omaha, Neb. Phone Douglas 8229.

Hojnost přijemné zábavy vždy ve slušné společnosti poskytně Vám

"SLAVIE" kavárna a restaurant 1426 14th Street, OMAHA, NEBR. FRANK BOUTIN MAJITEL.

Nejprnější příprava lékařských předpisů z Čech i amerických. Průřř- ní pány. Kávové perkolatory. Z Čech: Šimánovského thé proti kašli, balček \$1.20 poštu. Dr. Rosy životní balsám 5c. Rapé. Trřkrál. tabák. Virřinky.

BERÁNEK A SYN, lékárnici, 16. a Willam ul. Omaha, Nebr.

Kdo by si přál dobrá česká a la- eíná jídla, ať přijde do nově upra- věného restaurantu k

V. NUDEHOVI, roh 14. a William ul.

Taktéž může pp. oizatem poslou- žiti čistými pokoji.

Dr. B. DIENSTBIER český zubní lékař

Pokoj č. 715 City National Bank (14. a Marnezy ulice) TEL. DOUGLASS 4294

Rec. 1913 S. 14. St. Tel Doug 4605 (Change of 9. St. dop. do 8. ul. Velez die upřesnit. 301f)

LOUIS BERKA, český právník a veřejný notář

336 800 Bldg., Omaha

Vynález dleznosti a znorová masťok'ubici z Čech. 14. vnu doboru řadu a zastoupi, všc ve vřech možných případech. TEL. DOUGLASS 302f

BYE BEER